

— Σήκω ἐπάνω, Κύριε Λανέκ. Δέξου ἀνδρικόως τὴν τύχην σου. Μὴ φαίνεσαι ὀλιγωτέρον γενναῖος ἀπὸ μίαν νέαν κόρην!

Ὁ Λανέκ ἠγέρθη. Ἐφαινετο ὡς ἄνθρωπος πληγωθεὶς θανασίμως. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔμενον προσηλωμένοι ἐπὶ τῆς Ἰναρίμης.

— Πήγαινε μέσα, κόρη μου. Ἡμεῖς οἱ δύο θ' ἀναχωρήσωμεν ἀμέσως διὰ τὴν Ξυνάραν.

Ἡ νέα ἐπροχώρησε ἔν βῆμα πρὸς τὴν θύραν, μετὰ τὸ πρόσωπον πρὸς τὸν Λανέκ, καθὼς ἄνθος πρὸς τὸν ἥλιον.

— Ἰναρίμη! ἐστέναξεν ἐκεῖνος, καὶ ἡ Ἰναρίμη ἐστράφη εἰς τὴν περιπαθῆ πρόσκλησίν του καὶ εὐρέθη διὰ μιᾶς εἰς τὴν ἀγκάλην του, ὡσάν νὰ ἐζήτηε ἐκεῖ καταφύγιον.

— Βλέπετε, εἶπεν ἕξαλλος ὁ Γουσταῦς. Δὲν νικάται ὁ ἔρωσ!

— Κόρη μου, κόρη μου, ἀνέκραζεν ὁ γέρον.

Ἡ Ἰναρίμη ἤγειρε τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τὸν ὦμον τοῦ Λανέκ, ἀπέσυρε τὸν βραχίονα ἀπὸ τὸν τραχήλον του, καὶ ἔστρεψε τὰ θολὰ τῆς βλέμματα ἀπὸ τὸν ἕνα εἰς τὸν ἄλλον. Ὁ γέρον ἦτο περιλύπος ἀλλ' ἄκαμπτος, ἄκαμπτος καθὼς ὁ βράχος τοῦ Κάστρου του. Τοῦ νέου τὸ ὠραῖον πρόσωπον ἦναπτεν ἡ νεότης, ἡ δύναμις καὶ τὸ πάθος. Ἡ δύνατο χάριν τοῦ νέου νὰ παραιτήσῃ τὸν γέροντα, χάριν τοῦ ἔραστοῦ τὸν πατέρα τῆς;

— Σὲ ὑπακούω, πατέρα μου, εἶπε, καὶ μετὰ βλέμμα ἀποχαιρετισμοῦ πρὸς τὸν Λανέκ εἰσήλθε βραδέως ἐντὸς τῆς οἰκίας.

[Ἐπεταὶ συνέχεια] Κατὰ τὸ ἀγγλικὸν ὑπὸ Δ. Β.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΤΕΝΝΥΣΟΝ

Σημειώσεις φιλαναγνώστου

Κάποιαν νύκτα, μέσα εἰς ἐξοχικὴν οἰκίαν μοναχικὴν, περικυκλωμένην ἀπὸ θάμνους καὶ πεῦκα, συνέθη ἄλλοκότως ὠραία, ἄν καὶ σιωπηλή, σκηνή. Ὅλιγοὶ τὴν εἶδαν, ἀλλὰ συχνὰ θὰ τὴν ἀναφέρουν, σκηνὴν ἀπὸ ἐκεῖνας ποῦ δὲν ἐξαλείφονται ἀπὸ τὴν φαντασίαν.

Πέντ' ἐξ ἄνθρωποι μετὰ καρδίαν ἀγωνιώσαν ἔστεκαν ἀκίνητοι μετὰ τὰ μάτια γυρισμένα πρὸς τὴν κλίνην, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ἔκειτο ἐξαπλωμένη ἀνθρωπίνῃ μορφῇ, ζωντανῇ ἀκόμη. Δὲν ὑπῆρχε φῶς εἰς τὸ δωμάτιον· ἀλλ' ἀπὸ δύο μεγάλα παράθυρα ἐγλυστροῦσε μέσα ἡ σελήνη καὶ ἔλουζε μετὰ φῶς τὸ πρόσωπον τοῦ ψυχορραγοῦντος, πρόσωπον ποῦ τὸ ἐλάμπρυνεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀόριστον χαμόγελον καὶ βλέμμα εὐχαριστίας καὶ ἀποχαιρετισμοῦ πρὸς ἀκριβὴν γυναῖκα, πρὸς ἀγαπητὸν παιδί, πρὸς παλαιὸν φίλον. Οὔτε πάλιν, οὔτε πόνοι· τὸσον ἤσυχον, τὸσον γλυκὰ ἀπεσύρετο ἡ ζωὴ, ὥστε οἱ παριστάμενοι ἀφοῦ εἶχαν νομίσει ὅτι ἔπαυσε ν' ἀναπνέη, δὲν ἐπίστευαν ὅτι ἔπαυσε νὰ ζῆ. Καὶ ἠκούσθη νὰ

λέγῃ ὁ κλεινὸς ἰατρός, ὁ ἀγρυπνῶν πλησίον εἰς τὴν ἐπιθανάτιον κλίνην, ὁ μάρτυς τὸσων ψυχορραγημάτων περιδόξων ἢ ἀφανῶν: «Ποτέ μου δὲν εἶδα τὸσον ἤσυχον, τὸσον δοξασμένον τέλος!»

Ὁ γέρον οὗτος μόλις ἐξέπνευσεν, ἀπέμεινεν ἀνοσκέπαστος ἐπάνω εἰς τὴν αὐτὴν κλίνην, καὶ ἦτον ὡς τὸ ἴδιον ἀγαλμὰ του· καὶ μετὰ ὀλίγον τὸ εὐρύ του μαρμαρωμένον μέτωπον, τοῦ ὁποῦ ὁ θάνατος, γλυκὺς καὶ μετὰ ὄλον τὸ σέβας, ἐξήλειψε τὰς ρυτίδας, ἐστεφανώθη μετὰ δάφνην· διότι ὁ νεκρὸς ἐκεῖνος ἦτον ὁ Τέννυσον, ὁ βασιλεὺς τῆς ἀγγλικῆς ποιήσεως. Ἐφυγε τὴν αὐτὴν ἐβδομάδα ποῦ ἔφυγε καὶ ὁ Ῥενάν· ἡ Ἀγγλία ἐπένθησε μετὰ τὴν Γαλλίαν, καὶ ἡ γῆ ἐπτώχυνεν ἀπὸ τὴν στέρησιν δευτέρας δόξης.

Ὁ Τέννυσον ἦτον ἀκατάδεκτος μεγαλοφυΐα. Ἄγνωστος ἢ ἐπιφανής, δὲν παρεδίδοτο εἰς τὴν περιέργειαν τῶν χυδαίων. Συγκατελέγετο εἰς ἐκεῖνους, οἵτινες — καὶ εἶνε εὐεξήγητος ἢ ἀντίφασις — ἀγαποῦν τὸν λαόν καὶ καταφρονοῦν τὸν ὄχλον. Τοὺς στίχους τοῦ ποιητοῦ χιλιάδες ἀνεγίνωσκον, ἀλλ' ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου μόνον εἰς τοὺς οἰκείους του ἀπεκαλύπτετο, ἢ εἰς τοὺς πνευματικῶς ὁμοίους του, ἢ εἰς μερικοὺς φίλους ταπεινοὺς, οἱ ὁποῖοι, διότι ἦσαν ἀπλοῖκοί, δὲν τοῦ ἐφαινότο χυδαῖοι. Ἀλλὰ δὲν ἐσυμπαθοῦσε τοὺς μετρίους καὶ δὲν ἠνείχετο τοὺς ἡλιθίους. Ὅπως ἦτο πρὸ ἐβδομήκοντα ἐτῶν καὶ πλέον, ὅτε, λέγον, ποτὲ δὲν ἀπηθύβηεν μίαν λέξιν πρὸς τοὺς συμμαθητάς του, τοιοῦτος ἦτο μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν του, ὅτε, περιπατῶν εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἄλλαζεν ἀπότομα τὸν δρόμον διὰ νὰ ἀποφύγῃ ἄμαξαν γεμάτην ἀπὸ περιέργους κυρίας ἐκ τῶν θαυμαστῶν του.

Κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς ζωῆς του εδείκνυε **βοημικὰς** τάσεις νυκτοβάτου. Ἄλλ' ἀντὶ νὰ περνᾷ τὰς νύκτας του εἰς τὰ καταγῶγια τοῦ Λονδίνου, τὰς ἐπερνοῦσεν εἰς τὰ δάση· καὶ ἤκουεν ἐκεῖ τὰς φωνὰς τοῦ ἀνέμου, τὰς ὁποίας ἐννοοῦσεν ἀπὸ μικρὸν παιδί· μέσα εἰς τὸν κήπον τοῦ πρεσβυτερίου ὅπου ἐγεννήθη ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τῆς σελήνης ποῦ τὸν ἐθώπευσε ψυχορραγοῦντα. Ἐκεῖ μέσα συνέλεγε τὰ αἰσθήματά του τὰ ὁποῖα ἐξεχέλυσεν εἰς τοὺς στίχους του ποῦ ἐγράψεν δεκαεννέα ἐτῶν· αἰσθήματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὀλόκληρον τὸ ἔργον του εἶνε μοσχοβολισμένον.

Ἡ ὑψηλόφρων αὐτὴ ἀγριότης ἐχαρακτήριζε καὶ τὸ κάλλος του ποῦ μετεμορφώθη κατὰ τὸ γῆρας του χωρὶς νὰ ἐξαλειφθῆ. Θὰ ἐχρησίμευεν ὡς πρότυπον εἰς γλύπτῃν διὰ νὰ παραστήσῃ τὸν θαυμάσιον καὶ ἀτίθασσον θερευτὴν, τὸν καταφρονητὴν τοῦ ἔρωτος τῆς Φαίδρας, Ἐθαύμαζαν τ' ἀρχοντικὰ χέρια του, τὰ πλούσια μαῦρα μαλλιά του κυματιστὰ ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους του, τὸ εὐκίνητον καὶ λεπτὸν ὡς γυναικὸς στόμα του, τὸ βαθύ βλέμμα του, τραχὺ ἐνίοτε καὶ σκωπτι-

κόν πολλάκις, σκεπασμένον ἀπὸ τὰ πυκνά καμαρωτὰ φρύδια του, σχεδὸν πάντοτε ἐλαφρῶς, ἀλλ' ἀπειλητικῶς συνεσταλμένα· καὶ τέλος τὴν φωνὴν του ποῦ ἔκαμνε νὰ ὄνειροπολοῦν ὅσοι τὴν ἤκουαν, ὁσάκις συγκατένευε νὰ ἀπαγγεῖλη, ἢ, ἀκριβέστερον, νὰ τραγουδηθῆσιν τοὺς στίχους του.

Αἱ γυναῖκες τὸν ἐλάτρευαν, καὶ δὲν ἀνέπνευσε τὸ λιθάνι των. Τὰ σαλόνια τὸν ἐπροσκαλοῦσαν, καὶ τοὺς ἐγύριζε τὰ νῶτα. Μόλις ἐνυμφεῖθη, ἔπαυσε τὰς περιπλανήσεις του, κ' ἐκλείσθη εἰς τὰ δύο του ἐρημητήρια, τὸ ἐν παρὰ τὴν θάλασσαν, τὸ ἄλλο εἰς τὰ βᾶθη τῶν δασῶν. Ὁ σύγχρονός του Γλάδστον, πιστὸς φίλος του, καὶ μεγαλοπρεπῆς ἐγκωμιαστὴς του ἐτίμησε τὰ μέλη τῆς βουλῆς τῶν Λόρδων — τιμὴ ποῦ δὲν τοὺς ἔπρεπε ἴσως — δίδων εἰς αὐτοὺς συναδέλφον τὸν Τέννυσον· ὁ ποιητὴς δὲν ἐφάνη σχεδὸν εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ δὲν ἐψήφισεν ἐκεῖ παρὰ μίαν φοράν, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ χορηγηθῶσι πολιτικὰ δικαιώματα εἰς πολλὰ ἑκατομμύρια ἀγροτῶν καὶ ἐργατῶν.

Καὶ τῶρα πλέον συνήντησε συντροφίαν ἀξίαν του· εἰσῆλθεν εἰς τὸν πράγματι ὑψηλὸν κύκλον τῶν νεκρῶν τοῦ Οὐεστμίνστερ. Τοῦ ἔκαμε θέσιν πλησίον τοῦ ὁ Σῶσερ, ὁ πρῶτος ἐκεῖ καταβάς καὶ κοιμώμενος ἀπὸ πέντε αἰώνων. Τί θ' ἀπογίνῃ ἡ δόξα τοῦ Τέννυσον; Τὸ μέλλον θὰ ἐπικυρώσῃ τὴν κρίσιν δύο γενεῶν ποῦ ἐρρέμβασαν, ἔκλαυσαν, ἠγάπησαν μαζὶ μ' ἐκείνον καὶ μετὰ τὴν δύναμιν ἐκείνου; Ναί· ὅλοι τὸ πιστεύουν, ὅλοι τὸ γνωρίζουν, ἀλλὰ κανεὶς δὲν λέγει διατί.

Ἀληθινά, ὁ Τέννυσον δὲν ὀρίζεται, καὶ ὁ λόγος τοῦ μεγαλείου του διαφεύγει καὶ τοὺς μᾶλλον ἀγαπήσαντας αὐτόν· τόσον εἶνε φυσικὴ καὶ τόσον δυσεξερεύνητος ἡ χάρις τοῦ γόητος τούτου! Τοῦ κόσμου ἔδωκε μουσικὴν καὶ εἰκόνας, ὅχι σοφὰς ἰδέας. Δὲν διετύπωσε κανόνας, δὲν ἱδρυσεν σχολὴν, οὔτ' ἐδημιούσε φιλολογικὰ σύμβολα πίστεως. Δὲν ἦτο ἀνθρωπος συνεταιρισμῶν καὶ προλόγων, ὡς δὲν ἦτον ἥρωας αἰθουσῶν. Δὲν ἦτο τίποτε, καὶ μόνον ἦτο τὸ ἄγριον, ἀγνὸν καὶ θεῖον ζῶον, καθὼς ὀφείλει· νὰ εἶνε πᾶς ἀληθὴς ποιητὴς. Καὶ ἰδοὺ διατί θὰ ζήσῃ.

Βεβαίως ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Τέννυσον ὑπάρχουν ἀσθενῆ μέρη, ἀλλὰ μέγας εἶνε ὁ κύκλος τὸν ὁποῖον περιλαμβάνει τὸ ἔργον τοῦτο. Περικλείει ὅλην τὴν λυρικὴν ποίησιν, ὀλόκληρον τὴν ἀγγλικὴν ψυχὴν, τῆς ὁποίας κανεὶς ποιητὴς ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Σαίξπηρ δὲν εἶχεν ἀναπαραστήσει, μόνος αὐτός, τὰς συγκινήσεις καὶ τὰς διαδοχικὰς καταστάσεις. Πόσον εὐρὺς καὶ ποικίλος εἶνε ὁ Τέννυσον, μεταπίπτων ἀπὸ τοῦ ἐξαισίου αἰσθητισμοῦ εἰς τὸν οὐχ ἦτον θελκτικὸν ἰδανισμόν! Ἄλλοτε μὲν, ὅλος πυρετῶδες πάθος, σφιχταγκαλιάζει τὴν φύσιν ὅλην, ὡς ἐρωτευμένον παιδί. Ἄλλοτε δὲ συνομιλεῖ πρὸς φάσματα καὶ βυθίζεται εἰς ἀτελεύτητον μελέτην ἀκίνητος

ἐμπρὸς ἐνὸς τάφου. Τὸ ποίημά του «In Memoriam» εἶνε Ἀμλέτου ὄνειρον ποῦ δέκα ἔτη διαρκεῖ καὶ καθ' ἐσπέραν ἐπαναβλέπει. Τὰ ποιήματά του *Δόξα*, *Ἐνὼχ Ἀρδεν*, *Μάουδ*, *Ἀὐλεμφεῖδ* κτλ., εἶνε μυθιστορήματα τοῦ Δίκηνς ἢ τῆς Ἐλιστ, ἄνευ ψυχολογικῶν ἀναπτύξεων καὶ ποιητικῶν. Ἄν ἐξαιρέσῃς τὸν Burns καὶ τὸν Σέλλεϋ, συγκεντρῶναι ἀπὸ μίαν ἀκτίνα πάντων τῶν Ἀγγλῶν ποιητῶν ἔχει κάτι τι ἀπὸ τὴν κατασκευαστικὴν πραότητα μέσα εἰς τὴν ὁποῖαν ὁ Οὐόρδσουορτ συγχωνεύει τὸ ἠθικὸν καὶ τὸ φυσικὸν κάλλος· κάτι τι ἀπὸ τὰς καινοτροπίας τοῦ Κόλεριτζ, ἀπὸ τοὺς θυμούς τοῦ Βύρωνος, ἀπὸ τὴν ὀξείαν χάριν καὶ τὴν διάπυρον ἠδύτητα τοῦ Κήτς, τοῦ Ἀνδρέα Σενιὲ τῆς ἀγγλικῆς ποιήσεως. Παρέστησε μὲ δύναμιν φυσιογραφικὴν, τῆς ὁποίας ἕως τότε κανεὶς ποιητὴς δὲν ἐφαίνετο κάτοχος, τοὺς ταπεινοὺς ἔρωτας, τὰς συμφορὰς καὶ τὰς χαρὰς τῶν πτωχῶν ἀνθρώπων, τὰς ὑψηλὰς καὶ ἀπλᾶς σκέψεις τῶν ἀμορφῶτων· καὶ προσέθη ὅσον τοῦ ἦτο δυνατὸν βαθύτερον, ἕως ὅτου ἐχάθη μέσα εἰς τὸ ἀπέραντον πεδίου τοῦ ὀνείρου, τὸ ὁποῖον ἡ ἀγγλικὴ φαντασία δὲν ἀπαυδοῖ καταμετροῦσα. Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐξέφρασε τὸ ἀλλόκοτον ἐκείνο πνεῦμα τοῦ ὁποίου ὁ δυαδισμὸς ἀνησυχεῖ καὶ συνταράττει ὅλους ὅσοι τὸ σπουδάζουν καὶ δὲν κατάρθρωσαν ἀκόμη νὰ τὸ ἐξηγήσουν.

Τὰ ἀρίστα ἔργα τοῦ Τέννυσον, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα συγκεντροῦται αὐτὴ ἡ οὐσία τῆς ποιήσεώς του, εἶνε τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν «In Memoriam», καὶ τὰ «Εἰδύλλια τοῦ βασιλέως». Τὰ εἰδύλλια ταῦτα, ἂν καὶ διάφορα τὴν μορφήν, ἀνήκουν εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν καὶ τὰ ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Ἀναγεννήσεως ἐπικὰ ἀριστουργήματα τοῦ Σπένσερ, ὡς ἡ «Βασίλισσα τῶν Νηρηίδων», καὶ εἶνε τρόπον τινα ὁ φυσικὸς καρπὸς τῆς ἀγγλικῆς ποιήσεως. Περιστρέφονται εἰς τὸν θρόνον τοῦ βασιλέως Ἀρθούρου, τοῦ γόητος Μερλίνου καὶ τῶν ἵπποτῶν τῆς Στρογγύλης Τραπέζης. Μὲ θαυμαστήν τέχνην ὁ Τέννυσον ἀνεκαίνισε τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν μεσαιωνικῶν παραδόσεων· ἐδείχθη ἐν ταύτῳ ἐπικός, ἀρχαϊκός, καὶ ἀφελὴς ὡς ὁ Ὅμηρος καὶ ὡς οἱ τρουβῆροι τῶν ἡσμάτων τοῦ μεσαιῶνος. Μεταξὺ τῶν ἐπικῶν τούτων διηγήσεων, ὁποῖα τις ἀγνότης διακρίνει τὴν ἀναφερομένην εἰς τοὺς ἵπποτάς τῆς Στρογγύλης Τραπέζης! Ὁ Ἀρθούρος, ὁ ἄμωμος βασιλεὺς, συνεκέντρωσε γύρω του περιδοξὸν χορείαν, τὸ ἄνθος τῶν ἀνδρῶν, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον τοῦ κόσμου, καὶ νὰ καταβάλλῃ τὰ πάγκαλα θεμέλια νέας γενεᾶς. Τοὺς ὥρμισε νὰ σέβωνται τὸν βασιλέα των ὡς τὴν συνειδήσιν των, καὶ τὴν συνειδήσιν των ὡς τὸν βασιλέα των· οὔτε νὰ συκοφαντοῦν οὔτε νὰ πιστεύουν εἰς δυσφημίας· νὰ ζῶσι πάναγρον ζωὴν· μίαν μόνον κόρην ν' ἀγαποῦν, καὶ ν' ἀφιερῶνται εἰς ἐκείνην, καὶ ὡς φόρον τῆς

λατρείας των νὰ τῆς προσφέρουν σειρὰν εὐγενῶν πράξεων. Κόσμος ιδεῶδους κάλλους, εὐωδιᾶζων ἀπὸ τὰ ἀγνότατα καὶ ἀβρότατα ἄνθη. Ἐν ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἄνθη εἶνε καὶ ἡ Ἐλενα, τὸ κρίνον τοῦ Ἀστολάτ. Ἄπαξ μόνον εἶδε τὸν Λανσελῶτον, καὶ τὸν ἀγαπᾶ, καὶ ἀπόντα, ἐρ' ὄρου ζωῆς. Φυλάττει εἰς τὸν πύργον τὴν ἀπίδα ποῦ ἄφησεν ἐκεῖνος, καὶ καθ' ἑκάστην ἀνεβαίνει ἐκεῖ διὰ νὰ τὴν βλέπῃ· ἀριθμεῖ τὰ λογιζόμενα ποῦ φέρε, καὶ ζῆ μὲ τὰ ὄνειρά της. Ἐκεῖνος πληγώνεται· καὶ αὐτὴ τὸν περιθάλλει, καὶ τὸν θεραπεύει. Καὶ ὁμως ἐψιθύριζε: «Τοῦ κάκου, τοῦ κάκου· δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ. Δὲν θὰ μ' ἀγαπήσῃ. Πῶς λοιπόν! πρέπει νὰ πεθάνω;» — «Ἐπειτα σὰ φτωχὸ ἄθῳ πουλάκι ποῦ ἓνα μόνον ἀπλό τραγοῦδι ἔχει μὲ ὀλίγες νότες, καὶ λέει καὶ ξαναλέει τὸ ἀπλό τραγοῦδάκι του, πάντα τὸ ξαναλέει ὀλόκληρο ἓνα πρωτὶ τ' Ἀπρίλι, μέχρις ὅτου κουρασθῇ τ' αὐτὶ νὰ τ' ἀκούῃ, ἔτσι κ' ἡ ἄθῳα παιδοῦλα ἐπερνοῦσε τὴν μισὴ νύχτα ψιθυρίζοντας: «Πρέπει νὰ πεθάνω!» Καὶ τέλος πάντων ξεφανερώνεται ὁ ἔρωσ της, μὲ ποῖαν σεμνότητα, ἀλλὰ καὶ μὲ ποῖαν ὀρμήν! Ἄλλὰ δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὸν κατακτήσῃ, εἶνε μὲ ἄλλην συνδεδεμένος. Μαραίνεται καὶ καταβάλλεται. Θέλουν νὰ τὴν παρηγορήσουν, αὐτὴ δὲν θέλει. Τῆς λέγουν ὅτι ὁ Λανσελῶτος ἀγαπᾶ τὴν βασίλισσαν· δὲν τὸ πιστεύει. Καὶ λέγει πρὸς τοὺς ἀδελφούς της: «Ἀδερφάκια μου, ὅταν ἤμουν μικροῦλα, συνειθίζατε καὶ μ' ἐπαίρνατε μαζὶ σας ἐς τὴν βάρκα τοῦ περατάρη, κ' ἐπερνοῦσαμε τὸ μεγάλο τὸ ποτάμι. Ἄλλὰ δὲν ἠθέλατε νὰ πάμε παραπέρα, ἴσα μ' ἐκεῖ ποῦθὰ βρῖσκαμε τὸ παλάτι τοῦ βασιλιᾶ. Τώρα, θὰ πηγαίνω ἐγὼ ἴσα μ' ἐκεῖ». Ἀποθνήσκει, καὶ, κατὰ τὸν πόθον της, τὴν φέρουν «σὰν ἴσκιο, ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς κάμπους ποῦ λάμπουν ὀλόανθοι», καὶ τὴν ἀποθέτουν μέσα εἰς τὴν βάρκαν πενθίμως σκεπασμένην μὲ μαῦρα βελουδά. Ἡ βάρκα προχωρεῖ σπρωγμένη ἀπὸ τὸ ρεῦμα, «καὶ ἡ νεκρὴ μ' ἐκείνην· κρατεῖ μὲ τὸ δεξιὸν χεῖρ κρῖνον, καὶ μὲ τὸ ἀριστερόν, γράμμα γραμμένο ὅπως τὸ ἠθέλει· τὰ ξανθὰ της μαλλιά τὴν περιχύνουν. Τὸ σάβανο εἶνε χρυσοῦ, κὶ αὐτὴ κατάλευκα ντυμένη· καὶ μόνον τὸ πρόσωπό της εἰδείχονταν ἀσκέπαστο, τόσο καθαρίο καὶ τόσο λατρευτό, ὥστε ποῦ ἡ κόρη δὲν ἐφαίνονταν νεκρὴ· ἔλεγες πῶς κοιμᾶται βαθεῖά, πῶς ἀναπαύεται γελαστή». Ἐμφανίζεται οὕτω ἡ νεκρὰ ἐν μέσῳ βαθυτάτης σιωπῆς εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως Ἀρθούρου, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀναγινώσκει τὸ γράμμα ἐμπρὸς εἰς ὅλους τοὺς ἱππότες του καὶ τὰς δεσποῖνας ποῦ κλαίου: «Εὐγενικώτατε αὐθέντη μου Λανσελῶτε! Ἐγὼ ἡ παρθένα τοῦ Ἀστολάτ, καθώς μὲ ἔλεγον ἀπῶτε, ἔρχομ' ἐδῶ, γιατί μ' ἄφησες χωρὶς νὰ μ' ἀποχαιρετήσης· ἔρχομ' ἐδῶ, γιὰ νὰ σὲ χαιρετήσω γιὰ τελευταῖα φορὰ. Σ' ἀγαποῦσα, ἀλλ' ἡ ἀγάπη μου δὲν εἶ-

χεν ἀπόκρισι. Γιὰ τοῦτο κάνω τὸ παράπονό μου μπροστὰ ἐς τὴν δέσποινά μας τὴν βασίλισσα καὶ μπροστὰ ἐς ὅλες τὰς ἄλλες ἀρχόντισσες. Παρακαλεῖτε γιὰ τὴν ψυχὴ μου, καὶ δώστε μου ταφή. Παρακαλεῖτε γιὰ τὴν ψυχὴ μου κ' ἐσὺ, Λανσελῶτε, γιατί εἰς ἓνα ἱππότης ἀσύγκριτος». Τίποτε ἄλλο. Ἐτελείωσε μὲ τὰς λέξεις ταύτας, γεμάτας ἀπὸ τόσον θλιβερόν παράπονον καὶ τόσον τρυφερόν θαυμασμόν! Τί ἀπλούστερον καὶ τί εὐγενικώτερον αὐτοῦ!

***

Ἡ ΡΑΨΑΝΗ

Ὀδοιπορικαὶ ἐντυπώσεις

Ἀγαπητέ μου ἀδελφέ!

Δύο ὁδοὶ φέρουσιν εἰς Ῥαψάνην, ἡ μία ἐκ Μπαμπᾶ καὶ ἡ ἄλλη μετὰ τὴν ἐξέδον τῶν Τερπῶν. Ἀπεφασίσαμεν ν' ἀνέλθωμεν διὰ τῆς μιᾶς καὶ νὰ κατέλθωμεν διὰ τῆς ἄλλης. Διήλθομεν τὸν ποταμὸν διὰ τοῦ προαιωνίου πορθμείου, ὅπου μᾶς ἔρριψαν μετὰ τῶν κτηνῶν τῶν προωρισμένων νὰ μᾶς φέρωσιν εἰς Ῥαψάνην. Ἐγελάσαμεν ἀρκετὰ διὰ τὴν προτίμησιν ἣν μᾶς ἔκαμαν νὰ μᾶς ἀφήσωσι νὰ εἰσέλθωμεν πρῶτα· ἐξήλθομεν ὁμως τελευταῖοι. Μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας διερχόμενοι διὰ τερπνοῦ μονοπατίου μεταξὺ ἀμπέλων, τῶν ὁποίων αἱ ὄριμοι σταφυλαὶ ἐκέντων τὴν ἔρρεξίν μας, καὶ ἀγρῶν ἀραβοσίτου καὶ τριφυλλίου ἔχοντες δεξιᾶ τὸν ποταμὸν ἐφθάσαμεν εἰς τὸν μύλον τοῦ Κανούτα κτήμα τοῦ Τεκέ. Τὸ μέρος αὐτὸ εἶναι θαυμάσιον. Ἀφθονον καὶ δροσερὸν ὕδωρ ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν βᾶσιν ἀποτόμου βράχου καὶ σχηματίζει μικρὸν βυάκιον, ὅπερ καταλλήλως διευθυνόμενον χρησιμοποιεῖται εἰς τὸν μικρὸν ἀρχεγόνου κατασκευῆς μύλον. Κατωφερῆς πλατεῖα πλατανοσκεπῆς ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ βράχου καὶ πέραν ταύτης γλοεροὶ κηποι ὀπωροφόρων δένδρων πέραν τῶν ἐποίων ρέει ὁ Πηγεῖος κρυμμένος ἐντὸς τοῦ δάσους Δαλιάνι, ὀνομασθέντος οὕτω ἐκ τοῦ ἐκεῖ πλησίον Δαλιάνι (ἰχθυοτροφεῖον), κτήματα καὶ ταῦτα τοῦ Τεκέ. Μεταξὺ τοῦ βράχου καὶ τῆς πλατείας διέρχεται ἡ διὰ τὴν Ῥαψάνην ὁδός. Τόσον μᾶς ἐμάγευσεν ἡ τερπνὴ αὕτη τοποθεσία· ὥστε ἀπεφασίσαμεν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν μας νὰ διέλθωμεν ἐκεῖ ὀλόκληρον ἡμέραν, ὅπερ καὶ ἐπράξαμεν μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὅπου καὶ ἐπισκέφθημεν λεπτομερῶς ὅλα τὰ μέρη περιμένοντες νὰ ψηθῇ ὁ ἄμνος. Ὡστε, ἀγαπητέ μου ἀδελφέ, παρὰ τὴν ὑπόσχεσίν μου τοῦ νὰ τηρήσω χρονολογικὴν σειρὰν, προκαταβολικῶς σὰς γράρω διὰ τὴν ὥραιαν αὐτὴν τοποθεσίαν.

Ἡ ὁδὸς ἐπὶ τοῦ ὄρους δὲν εἶναι ὀμαλὴ ἀλλ' οὕτε καὶ πολὺ ἀπότομος, ἄλλως τε ἡ ἐξίσις θεὰ τῆς διασπάγος τῶν Τερπῶν εἰς τὸ βάθος τῶν ἐποίων ναρκωμένων ἀπὸ τὴν εὐωδίαν τῶν λιγαριῶν ἀνεπαύστο ὁ πρασινίζων Πηγεῖος ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν πλατάνων, τῶν ἱπεῶν καὶ τῶν ἄλλων δένδρων τῶν κοσμούντων τὰς ὄχθας του, θὰ μᾶς ἔκαμνε νὰ διέλθωμεν καὶ κρημνοὺς χωρὶς κἂν νὰ τὸ ἐννοήσωμεν. Οὕτω ἀνήλθομεν μέχρι τῆς κορυφῆς, συνδένδρου τοποθεσίας καλουμένης Προφήτης Ἡλίας. Ἐκεῖ-